

להכחיש את מה שהם התחילו

אביטל דואן שמולי

ספרי ילדים שמספרים על דמות מיוחדת, ציטוטים יומיים שמחזקים את עבודת המידות, ספר תורה שמלווה מטיילים בערבה, ומופעי שירה שממשיכים את החלום - יוזמות הנצחה מיוחדות לנופלי "חרבות ברזל" הן הרבה יותר מאנדרטת זיכרון, הן המשכיות רוחנית-אמנותית

חוכמתו אני מקבלת מדי יום בקבוצת ווטסאפ המונית אך שקטה.

סמ"ר עמיחי יעקב ונינו נהרג ב-7 באוקטובר 2023, בגיל 22. הוא שירת בחטיבת הקומנדו ביחידת מגלן. עם תחילת המתקפה

מדי בוקר, אלפי אנשים מקבלים הודעה בקבוצת ווטסאפ עם ציטוט אחד - משפט שכתב חייל לפני שנפל, מחשבה קצרה על החיים או על אמונה; במקביל, באולם קטן בתל אביב, מתכנסים מאות אנשים להקשיב למופע שירה שמוקדש למוזיקאי צעיר שלא הספיק להגשים את חלומו; בגני ילדים ברחבי הארץ, ילדים מתוודעים לדמויות של גיבורים דרך ספרי ילדים; ובפינת חמד בערבה מתכנסת קבוצת מטיילים לקרוא בספר תורה, לזכר איש שטח שנהרג בקרב. מלחמת "חרבות ברזל" הביאה עימה גל של יוזמות הנצחה מסוג חדש - כאלה שמבקשות לא רק לשמר זיכרון, אלא להמשיך לחיות את מה שהנופלים האמינו בו, אהבו ויצרו.

"אנשים גדלים מהמפגש איתו"

את השבוע פתחתי עם המשפט מעורר ההשראה: "למצוא תחביב שיזין את אותם צדדים בנפש, שמצד הבריאות הנפשית על האדם לפתחם". זהו ציטוט של עמיחי ונינו ז"ל, שאת דברי

איתי: ככל שעבר הזמן, ראינו שאנשים צמאים לכתבים של עמיחי, היה פשוט ביקוש אדיר! אנשים חיפשו רוח וכוח, אנשים חיפשו אמת, ויש משהו בכתבים של עמיחי שפשוט נכנס פנימה ומשנה הכל

איתי ונינו. צילום שלומי שלמוני

כך רלוונטי לדור שלנו, ואנשים גדלים ומתמלאים מהמפגש עם הדמות שלו. זה ממלא אותנו ונותן לנו כוח להמשיך ולהפיץ את האור הגדול שלו!"

איך לעמיחי הייתה כזאת חוכמת חיים, בגיל כל כך צעיר?

"שאלה גדולה שאנחנו שואלים גם את עצמנו, אין לי תשובה ברורה. יש נשמות גדולות שה' שולח בשביל לכוון אותנו, ואנחנו מרגישים שעמיחי הוא אחד מהם. כן אני יכול לומר שלימוד התורה, חשבון הנפש והחתימה המתמדת שלו לגלות מי הוא, ולחשוף את הנשמה שלו, כנראה פתחו לו הרבה פתחים של חכמה והבנת החיים".

"דרך יצירתית להתמודד עם אובדן"

עם פרוץ מלחמת 'חרבות ברזל', הקימו האחיות מרק מיזם מרגש - ספרים שהן מפיקות בהשראת אישיותם וסיפורם של הנפלים, ומיועדים להעביר את ערכיהם, אהבתם ואומץ ליבם בצורה נגישה ורכה לילדים, ודרכם גם לשאר בני המשפחה והחברה.

רות כהן-מרק, 42, אמנית, סופרת ומאירת המתגוררת

האחיות רות ושולמית מרק. צילום נעמה הלל מלמד

בישראל, ושולמית מרק, 30, אמנית ומעצבת המתגוררת במיאמי, שתיהן אימהות לשניים. שולמית היא לוחמת קרקל בעברה. בתחילת המלחמה הן

'הנצח בשמחה' - ערכת קלפים עם ציטוטים של נופלים

החלו לכתוב ולהקדיש טקסטים ללוחמים, למשפחות שכולות ולאזרחים שנרצחו או נהרגו במלחמה. בהמשך החלו להפיק את הספרים ומציעות שירות של כתיבה, עריכה, איור, גרפיקה - והרבה הכלה.

רות, אשת מילואימניק

בשמחת תורה, הוא הוקפץ עם יחידתו מהבסיס בג'ולים לעוטף עזה. הם הגיעו לקיבוץ כפר עזה, והחלו לנהל לחימה ולעבור בין הבתים על מנת לטהר אותם ממחבלים. לאחד הבתים נכנס מפקד הצוות, איליי עדני ז"ל, יחד עם חייל נוסף, כאשר עמיחי וחייל אחר מחפים

עמיחי ונינו ז"ל

עליהם מבחוץ. באחד החדרים בבית ארב מחבל, שירה במפקד הצוות ופצע אותו קשה.

עמיחי חילץ את המפקד יחד עם חברי הצוות שלו, והם העבירו אותו

לנקודת איסוף נפגעים. מרגע שהגיעו לשם, עמיחי עשה כל שביכולתו על מנת להבטיח שרכב חילוץ יגיע בהקדם האפשרי. זאת, כאשר כל אותו הזמן הוא מפעיל לחץ על פצעיו של המפקד כדי לעצור את הדימום. כשהגיע רכב החילוץ, עלה עמיחי יחד עם מפקדו והמשיך להילחם על חייו, עד שנפצע בעצמו מצרור יריות שירו מחבלים לעבר הרכב. זמן קצר לאחר מכן, נקבע מותו של עמיחי.

"קצת קשה להכניס את הדמות של עמיחי בכמה משפטים, דמות אדירה ואין-סופית", מקדים ואומר איתי ונינו, אברך בישיבה הגבוהה בבית אל, אחיו של עמיחי. "עמיחי היה אדם מיוחד, אהוב על המשפחה והחברים שלו. אדם עמוק ורגיש, שחי עבודת ה', אדם פשוט ונעים לסובבים אותו, מלא כוחות חיים ואנרגיות חיוביות. אח גדול במלוא מובן המילה, שמדריך ומלווה. עמיחי היה כותב המון, יש לו כמה שירים מאוד עמוקים ומרגשים, וגם היו לו מחברות ופנקסים שהיה כותב בהם חשבון נפש - יושב עם עצמו ובודק כמה אפשר להתקדם. היה לו מאוד חשוב החיבור לעצמו, וגם את זה הוא עשה דרך הכתיבה".

תוך כדי השבעה, בני משפחת ונינו נחשפו לכל מה שעמיחי כתב והבינו שיש להם אוצר גדול ביד. "מייד התחלנו לאסוף את כל הכתבים ולשכתב את כל מה שבכתב, וראינו שהגענו לכמות גדולה מאוד של כתבים", מספר איתי. "במהלך השלושים, חבר'ה מהנוער של קצרים הציעו לנו להקים קבוצת ווטסאפ שבה יישלח כל יום משפט אחד של עמיחי, וככה יותר אנשים יוכלו להיחשף לדמותו. ככל שעבר הזמן, ראינו שאנשים צמאים לכתבים של עמיחי, היה פשוט ביקוש אדיר! אנשים חיפשו רוח וכוח, אנשים חיפשו אמת, ויש משהו בכתבים של עמיחי שפשוט נכנס פנימה ומשנה הכל".

ככה נפתחה לפני כשנתיים קבוצת הווטסאפ הראשונה "חיוזק יומי לזכר עמיחי", וב"ה כיום יש כבר 14 קבוצות כאלה. חברים בהן מעל 41,000 איש(!). "יש כמוזן עוד מיזמים", מוסיף איתי. "הקמנו אתר עליו, אפשר לחפש 'עמיחי ונינו' בגוגל. למשל יש חוברת של כל הכתבים שלו, יש ספר מסילת ישרים עם 400 הערות של עמיחי במהדורת כיס וכריכה קשה, ויש ספר עם סיפורים לילדים ולנוער על דמותו של עמיחי. לא מזמן גם יצא לאור סרט על דמותו שנמצא ביוטיוב, 'רואה ארץ ומחפש שמיים', ויש מחזה על הדמות שלו. אנחנו מרגישים שעמיחי כל